

НАУЧНИ СКУП У ЗНАКУ ЈУБИЛЕЈА

(III конгрес Савеза друштава за примијењену лингвистику Југославије)

Од 2. до 4. јуна 1983. године на Филозофском факултету у Сарајеву одржан је Трећи конгрес Савеза друштава за примијењену лингвистику Југославије. Бројем учесника и поднијетих саопштења, као и начином рада и атмосфером у којој је протекао, Конгрес је на најдостојнији начин обиљежио десету годишњицу од оснивања Југословенског друштва за примијењену лингвистику (од 1976. године Савез друштава за примијењену лингвистику Југославије). На Конгресу је поднесено преко 140 саопштења, а присуствовало је још стотињак учесника без реферата. Изузетна тематска и методолошка разноврсност конгресних саопштења, начин презентације појединих лингвистичких проблема и указивање на могућности њиховог третирања дали су цјеловиту слику научне и педагошке активности југословенских лингвиста и домета науке о језику код нас, а темељите припреме, које су практично започеле још почетком 1982. године, биле су успјешне и резултирале су организацијом која је била на нивоу садржаја. Свим учесницима је благовремено достављен детаљан програм и књига сажетака, а конференција за штампу, плакати и остали пропагандни материјал, обавјештења упућена редакцијамa дневних и стручних гласила, омогућили су да се и шира јавност унапријед упозна са радом Конгреса.

Рад Конгреса одвијао се у пленарним засједањима и у пет секција: стандардизација, учење језика, превођење, контрастивна анализа и вишејезичност. Конгрес је почео и завршио са пленарним сједницама, а у међувремену се радило по секцијама. На првој пленарној сједници, након церемоније отварања, усвајања Пословника о раду и поздравних говора, прочитано је седам реферата од којих је сваки могао послужити као својеврстан увод у рад појединих секција. У свим секцијама реферати су били распоређени тако да у што је могуће већој мјери представљају хомогене групе, односно сврставани су према критерију сродности. Некад се та сродност огледала у приступу одређеном проблему, а некад опет у објекту изучавања.

У Секцији за стандардизацију поднесено је 20 саопштења, тематски разноврсних и различито интонираних. Поред реферата који су имали за циљ теоријско освјетљавање језичке стандардизације и стандардизационих процеса или ситуирање практичних збивања на нашем тлу у оквир европских и свјетских збивања из ове области, било је реферата чији су аутори изучавали стандардизационе процесе у одређеном дијакроном пресеку, затим оних који су се бавили односом дијалекта према књижевном језику или изучавањем дијалекатских елемената у језику тзв. лијепе књижевности, а нису остављени по страни ни специјални и стручни стилови и језици. С обзиром на чињеницу да се на тлу Босне и Херцеговине прожимају и дијелом неутралишу двије варијанте српскохрватског језика, при-

родно је да је најчешће тематска преокупација учесника из ове републике била стандардизација у ужем смислу.

Највише учесника Конгреса окупило се у Секцији за учење језика. Вриједно је напоменути да је у овој секцији било доста учесника изван универзитета и научних института, а посебно радује то што је у раду ове секције учествовало са рефератима и неколико студената. 64 реферата није било могуће временски распоредити тако да свако свакога у овој секцији чује. Зато су реферати подијељени у двије основне групе (Секција учење језика »А« и Секција учење језика »Б«), а само је један мањи број реферата прочитан пред свим учесницима. То су били углавном реферати који су се бавили општијим питањима наставе и усвајања страних језика и култура, затим питањима теорије језика и њене примјене у настави матерњег или страног језика, као и наставним програмима у образовним институцијама различитих нивоа.

И у Секцији учење језика »А« разматрана су питања планова и програма страних језика и њиховом пројектирању како у уџбеницима и осталим дидактичким материјалима тако и у избору наставних метода. Поред тога, у ову секцију су били сврстани реферати који се баве анализом проблема усвајања матерњег језика, реферати чији садржај представља анализа грешака и њихова систематизација и интерпретација, затим они у којима се анализирају уџбеници и рјечници, предлажу методолошки поступци и системи вјежби у настави страног језика, обрађују практични појединачни проблеми наставе страних језика.

У Секцију учења језика »Б« сврстани су реферати који се баве разноликом проблематиком учења и наставе страних језика. Разноврсност проблема била је праћена разноврсношћу у њиховом третирању и теоријском приступу. Проблеми учења и наставе страних језика најчешће су третирани са психолошког, психолингвистичког и социолингвистичког становишта. Једна сесија ове секције била је посвећена комуникативном приступу настави страних језика, а (чак) у двије сесије читана су саопштења и вођена дискусија о учењу и настави страних језика у функцији струке. У овој секцији су поднијета и саопштења из области неуролингвистике, тестирања и мнтаксичког развоја. Реферати су групирани према тематским цјелинама, а не према језицима, што је омогућило да се на извјестан начин међусобно допуњују и да дискусија о њима буде истовремено и дискусија о прецизније омеђеном наставном или језичком проблему.

У Секцији за превођење поднесено 15 саопштења. Једну засебну групу чинили су реферати у којима су аутори настојали установити, освијетлити или проблематизирати извјесне концепте опште лингвистике или теорије превођења. Другу, већу групу чинили су реферати у којима су третирани појединачни конкретни проблеми превођења. У једној детаљнијој класификацији они би се могли даље групуирати према томе да ли се баве проблемима превођења одређе-

них категорија с једног језика на други, или књижевних дјела одређене епохе или правца, или пак конкретног књижевног дјела. Треба ипак напоменути да су се аутори реферата из прве групе често позивали на конкретне проблеме и случајеве из преводилачке праксе, као што су се аутори реферата из друге групе често позивали на поставке из домена теорије превођења или опште лингвистике. Треба такође напоменути да су се неки реферати бавили питањима сродним онима која су третирана у секцијама за контрастивну анализу у учење језика, јер је њихово полазиште и било контрастирање извјесних категорија одабраног пара језика, односно примјенљивост превођења у настави страног језика, његова педагошка вриједност, заступљеност извјесних садржаја у наставним програмима и слично.

У Секцији за вишејезичност поднијето је најмање саопштења, свега осам, али су у њеном раду активно судјеловали и многи учесници без реферата. У четири реферата третирана су питања међујезичких контаката на терену Југославије (у Војводини, Босни и Херцеговини, Македонији), два реферата су била посвећена равноправној употреби језика у нашој земљи, а у два реферата се обрађивала проблематика језика и говора Југословена који живе изван територије наше земље, односно контакти наших језика са језицима друге језичке средине. Рад секције за вишејезичност био је планиран тако да су у њој могли учествовати и сви референти из секције за превођење.

Рад Секције за контрастивну анализу одвијао се у седам сесија, а поднијето је 37 реферата. Познато је да је контрастивна анализа веома развијено подручје језичких истраживања у нашој земљи. Ради се неколико значајних пројеката на којима су ангажовани бројни тимови лингвиста, а и многим појединцима је основна научна прекупација контрастирање одређених парова језика. Број и садржај саопштења поднијетих на Конгресу показали су колико је разноврсна проблематика ове области и на којим све пољима њени резултати могу бити примијењени. Као и у другим секцијама, и у овој су реферати били посвећени како теоријским, тако и практичним питањима. Разноврсност се није огледала само у броју парова контрастираних језика, него и у избору нивоа лингвистичке анализе, коришћењу различитих лингвистичких модела при контрастирању елемената у одабраном пару језика итд. Анализом су били обухваћени сви језици народа и народности Југославије и неколико страних језика. Најчешће су се контрастирали елементи српскохрватског с елементима неког »свјетског« језика или неког другог језика народа и народности Југославије, али био је и знатан број радова у којима су контрастирани по један од наших језика с неким страним језиком (словеначки и италијански, албански и француски, енглески и македонски итд.).

Конгрес је завршио рад пленарном сједницом на којој су поднесени исцрпни извјештаји о раду секција. О извјештајима није било потребно гласати јер су сви и својим тоном и квалитетом изазвали спонтане аплаузе.

У закључку морамо истаћи да је Конгрес био уистину југосла-
венски: у његовом раду учествовали су језички стручњаци из свих
наших република и покрајина и то не само из универзитетских цен-
тара него и из многих других градова. У овако кратком приказу није
било могуће говорити о вриједностима појединачних саопштења, није
их било могуће чак ни набројати, али можемо слободно устврдити да
реферати и дискусије на овом конгресу у цјелини свједоче о високом
степену развијености југославенске лингвистике, о расту броја мла-
ђих научних сарадника, о све присутнијем увјерењу да језичка пита-
ња имају заиста велики друштвени значај. Потпунију слику о Конгр-
есу даће нови број *Годишњака СДПЉ* (број 7) у којем ће бити об-
јављена сва конгресна саопштења. Најзад, морамо истаћи да је Конгр-
ес био југославенски и по атмосфери разумијевања и толеранције,
по свом доприносу у зближавању и бољем разумијевању међу љу-
дима из разних крајева али са сличним или истим професионалним
интересовањима.

Фахрудин Крехо

Лектор

Генерална секретарица

Коректор

Невенка Стефановић

Технички уређивач

Фахро Тртак

Тираж: 1100

КОНГРЕСНИ ЛЕЖИНИ НАЈБОЉЕ ИСПУЊУЈУ ЗА ЈЕЗИК И КЉУКОВНОСТ У СРБИЈИ
 УГ ФАНАТИЧНОЈ ПОМОЋ САМОУПРЕДНЕ ИНТЕРЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ НАЈБОЉЕ ПОСРЕ
 КОРПОРАЦИЈЕ. ПАСОПИС КУЛТУРНО-НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ ЦЕНТРА
 300 КЊИГА ЗА РАЗНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ, 200 КЊИГА ЗА ПОЈЕДИНАНЕ. ИЈЕДИН
 ДИНАМНО БРОЈ 75 КЊИГА, ЗА ИНОСТРАНСТВО ДВОСТРУКО. УКУПНО СТОЈИ НА
 КИРО ВАРУИ ИСПУЊУЈУ 10102-003-452 О НАСТАЦИОМ СРБ КЊИЖАРИЈИ ЈЕДИН
 Адреса Уредништва је: Иститут за језик и књижевност, 11000 Сарајево.
 Издавач: Књижна 12. Рукопис се не враћају.

Издавач: ИМПРИО „ОСНОВАТЕЉИ“ ООПР Шибеничка дјелатност.
 За штампању: миз Петар Сабур